

Північна Америка

Природні зони

Мета: формувати знання про особливості розміщення природних зон Північної Америки; поглибити систему знань учнів про взаємозв'язки природних компонентів у складі природних зон; продовжувати формувати в учнів уміння складати характеристику природних зон за типовим планом; удосконалювати практичні вміння учнів працювати з картами атласу; розвивати географічне мислення, удосконалювати вміння працювати з додатковою літературою, виділяти головне, узагальнювати матеріал, робити висновки.

Обладнання: мультимедійна презентація, карти атласу, підручник, зошити

Тип уроку: комбінований

ХІД УРОКУ

I. Організація класу

II. Актуалізація опорних знань (ТАК чи НІ), слайд 3

III. Мотивація навчальної діяльності

IV. Вивчення нового матеріалу

V. Узагальнення

Домашнє завдання

- Найбільшою річкою Північної Америки є Міссісіпі.
- Маккензі – найбільша річка басейну Північного Льодовитого океану материка.
- Ліві притоки річки Міссісіпі – це Міссурі та Арканзас.
- Місцеве населення називає річку Міссурі «товстою замазурою», адже на своєму шляху, вона розмиває глинисті породи, через що її води стають брудно-жовтими.
- Річка Колумбія утворює один із найглибших у світі каньйонів.
- Річки Юкон, Маккензі, Колорадо належать до річок басейну Тихого океану.
- Річка Колумбія має льодовикове живлення і гірський характер течії.
- Систему Великих озер утворюють чотири озера – Верхнє, Мічиган, Гурон, Ері.
- Ніагарський водоспад утворився на річці Ніагара, яка сполучає озера Ері й Онтаріо.
- Велике Солоне озеро за походженням є загатним.
- Великі озера мають льодовиково-тектонічне походження.
- Найглибшим серед Великих озер є Онтаріо.

План вивчення материка

- 1. Загальні відомості.**
- 2. Фізико-географічне положення.**
- 3. Історія відкриття, дослідження та вивчення.**
- 4. Тектонічна будова, особливості рельєфу та корисні копалини.**
- 5. Клімат.**
- 6. Внутрішні води.**
- 7. Природні зони.**
- 8. Населення та політична карта.**

План вивчення природної зони

1. Географічне положення

2. Клімат

3. Ґрунти

4. Рослинний світ

5. Тваринний світ

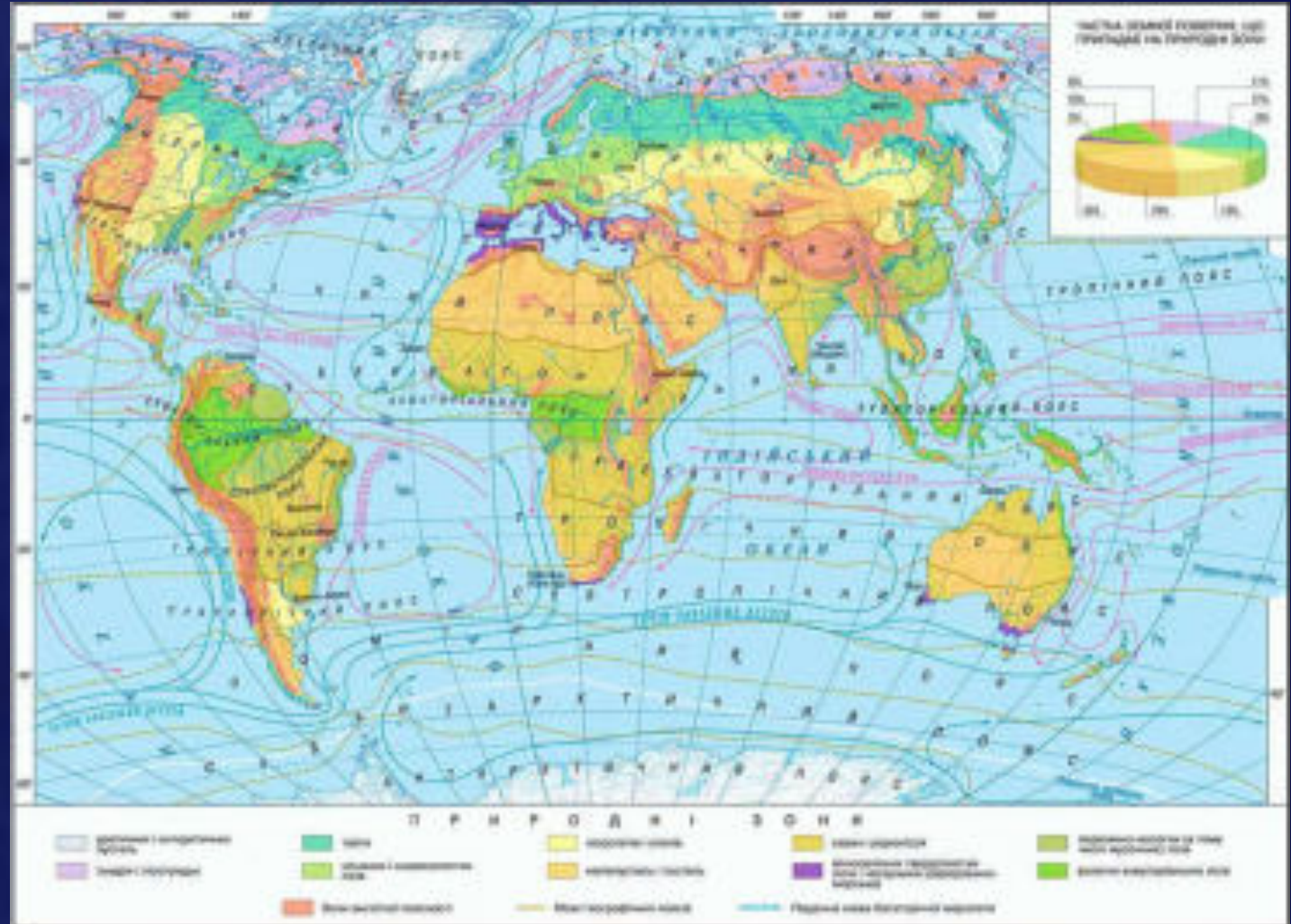

ПРИГАДАЙТЕ

1. Що таке природна зона? Від чого залежить розташування природних зон?

2. Що таке широтна зональність? Висотна поясність?

3. Які чинники можуть порушувати широтне простягання природних зон?

КАРТОГРАФІЧНИЙ ПРАКТИКУМ

1. Які природні зони простягаються у широтному напрямку, а які — у меридіональному?
2. Природні зони якого поясу найбільш поширені в Північній Америці?
3. Які території охоплює зона арктичних пустель? Які природні умови там сформувалися?
4. Назвіть природні зони, що виникли в помірному поясі.
5. Які природні зони лежать на крайньому півдні материка?
6. Яких з природних зон Північної Америки немає в Південній Америці?

- **Природна зона** - великі природні комплекси, які виділяють у межах природних поясів на суходолі на основі співвідношення тепла і вологи
- розподіл природних зон у Північній Америці, як і на інших материках, відповідає **закону широтної зональності**
- **меридіональне** простягання природних зон в межах помірнього, субтропічного та тропічного поясів

- - арктичні пустелі
- - тундра і лісотундра
- - тайга (хвойні ліси)
- - мішані і широколистяні ліси
- - перемінно-вологі ліси
- - степи
- - напівпустелі і пустелі
- - твердолисті вічнозелені ліси та чагарники
- - савани і рідколісся

- - широтна зональність
- - фізико-географічна секторність

- - області висотної поясності

ПРАЦЮЄМО З ТАБЛИЦІЄЮ

Кліматичний пояс	Природна зона	Рослини	Тварини

ЗОНА АРКТИЧНИХ ПУСТЕЛЬ

1. охоплює **Гренландію** і **Канадський Арктичний архіпелаг**

2. клімат **арктичний**:

- зима тривала і дуже холодна (-40°C)
- улітку холодна погода (до $+5^{\circ}\text{C}$), вже у серпні випадає сніг
- опадів 250 мм

3. ґрунти — **арктичні**

4. Рослинність: **дуже розріджена** ► мохи, лишайники, водорості...

5. **Тварини:** білий ведмідь, полярний вовк, песець, лемінг, тюлені, моржі, птахи, пов'язані з морем

Рекорди світу

Найбільшим хижаком на Землі є білий ведмідь вагою 450 кг. Він чудово плаває і, на відміну від свого бурого родича, веде активний спосіб життя цілий рік. Густе хутро, що вкриває навіть підшви на лапах, і 10-сантиметровий шар жиру захищають ведмедя від холоду. Тварина занесена до Червоної книги.

ЗОНА ТУНДРИ І ЛІСОТУНДРИ

1. **північне узбережжя** материка і прилеглі **острови**

2. клімат **субарктичний**:

- зима холодна з температурами до -30°C ;
- літо прохолодне (до $+10^{\circ}\text{C}$)
- опадів 400 мм

3. ґрунти — **тундрово-болотні**

багаторічна мерзлота — явище, коли поверхня сильно промерзає, і в гірських породах до глибини 400 м міститься лід → тому **влітку в тундрі багато боліт**

4. Рослинність: мохи, лишайники, нечисленні трави (полярний мак, різні види осок), ягідні чагарники (чорниця, брусниця, буяхи), карликова береза і вільха

Полярний мак

**Сніговий
жовтець**

Брусниця

Чорниця

Карликова береза

5. Тварини: північні олені карибу, вівцебик, вовк, песець, горностай, лемінг, полярна сова і біла куріпка

олень карибу

вівцебик

горностай

полярна сова

біла куріпка

ЗОНА ЛІСІВ ПОМІРНОГО ПОЯСУ. Тайга

1. Простягається двома смугами (на Лаврентійській височині та на Тихоокеанському узбережжі) на сході материка до 45° пн.ш. і займає велику територію

2. клімат **помірно континентальний** з прохолодним літом та надмірним зволоженням

3. ґрунти — **підзолисті**

4. Рослинність: чорна і біла ялина, бальзамічна ялиця, американська модрина, гігантська туя, сосна

ялина

ялиця бальзамічна

модрина

гігантська туя

сосна

5. Тварини: гризлі, лось, вовк, рись, лисиця, скунс, куниця, норка, ласка, єнот, бобер

гризлі

лось

бобер

рись

скунс

куниця

вовк

Мішані ліси

1. зона є перехідною від тайги до широколистих лісів
2. клімат **помірно континентальний**
► тепліший, ніж у тайзі
3. ґрунти — **дерново-підзолисті**

4. Рослинність: поряд із хвойними ростуть **листяні породи дерев:** цукровий клен, ясен, в'яз, липа, бук, осика, береза

**цукровий
клен**

ясен

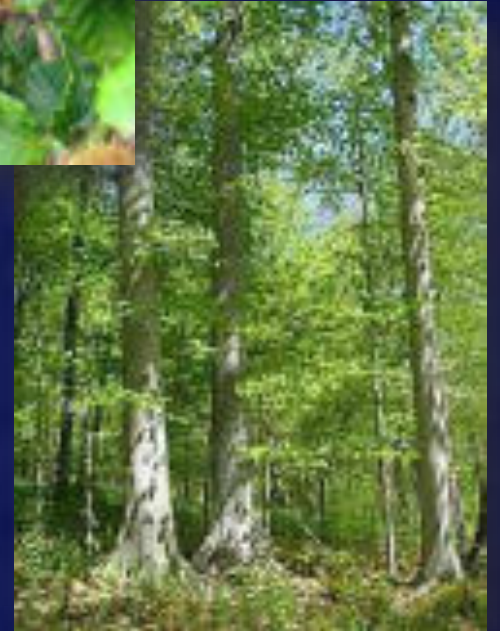
бук

осика

береза

Широколисті ліси

1. лежить на сході матери-ка — на південь від мішаних лісів
2. **клімат** — помірний м'який і вологий
3. ґрунти — бурі лісові

4. **Рослинність:** різноманітні види дуба, клена, липи, бука, тюльпанове дерево

дуб

бук

липа

тюльпанове дерево

клен

5. **Тварини:** лисиця, олень вапіті, росомаха, ласка, єнот, бобер

лисиця

олень вапіті

росомаха

ласка

бобер

єнот

ЗОНА ЛІСОСТЕПІВ І СТЕПІВ

1. простягається **в меридіональному напрямку** - від тайги на півночі до узбережжя Мексиканської затоки на півдні
 - у південній частині їх називають **преріями**
2. клімат **континентальний помірний та субтропічний**
3. ґрунти — **чорноземи**

4. Рослинність: у лісових масивах ростуть здебільшого осика і береза, а на **степових ділянках** панує пишне різнотрав'я і злаки (ковила, бородач, келерія, бізонова трава)

осика

Ковила

Бізонова трава

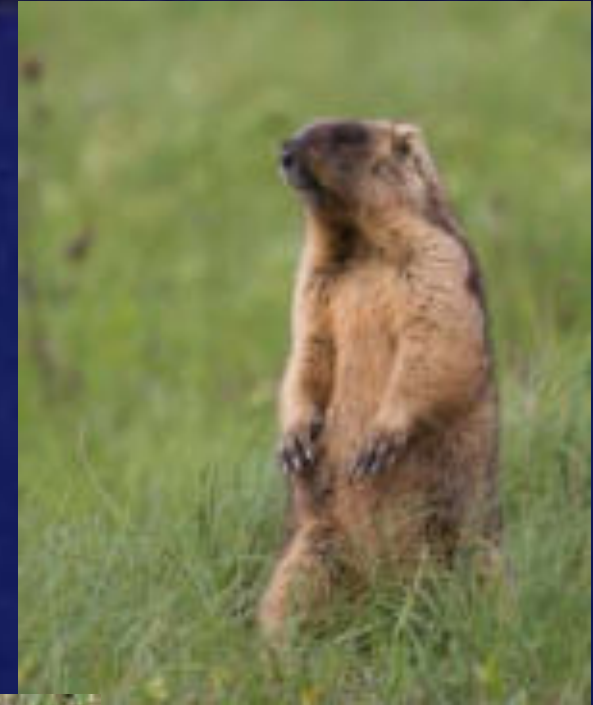
5. **Тварини:** бізони, койоти, бабаки, ховрахи, миші, лучні собачки, гримучі змії, гадюки

койот

бізон

бабак

лучні собачки

гадюка

гримуча змія

ЗОНА НАПІВПУСТЕЛЬ І ПУСТЕЛЬ

1. поширені в помірному, субтропічному та тропічному поясах і **не утворюють суцільної смуг**

2. клімат **тропічний** посушливий

3. ґрунти — **сіро-бурі**

Долина Смерті

4. **Рослинність:** полин, лобода, кактуси, агава, юка, колючі чагарники

поллин

лобода

агава

кактуси

юка

5. Тварини: гризуни (кролик, ховрах, хом'як), плазуни (ящірки, гримучі змії), пустельна сарана, антилопа вилоріг (**ендемік**)

кролик

хом'як

**пустельна
сарана**

ховрах

антилопа вилоріг

СУБТРОПІЧНІ ТА ТРОПІЧНІ ЛІСИ

твердолисті вічнозелені ліси і чагарники

1. зона охоплює вузьку смугу західного узбережжя материка
2. клімат: зима там тепла із рясними опадами, проте літо прохолодне
3. ґрунти — **коричневі**

4. **Рослинність:** ліси із секвої, ялиці, сунічного дерева

**секвоя
«Генерал Шерман»**

ялиця

сунічне дерево

Секвоя (мамонтове дерево)

Найбільша секвоя мала товщину **36 м!**
і висоту **142 м!**
Їй було **4830 років!**

Найтовстіше в світі дерево: зазвичай стовбур має діаметр **6-11 м** при висоті понад **100 м**. Живе **2-4 тис. років**

Це дерево має й **найтовстішу кору, яка не горить – 60-70 см!**

СУБТРОПІЧНІ ТА ТРОПІЧНІ ЛІСИ

Мусонні мішані ліси

1. ростуть на Примексиканській і Приатлантичній низовинах та півострові Флорида
2. клімат: **субтропічний мусонний** з великою кількістю опадів
3. ґрунти — **жовтоземи і червоноземи**

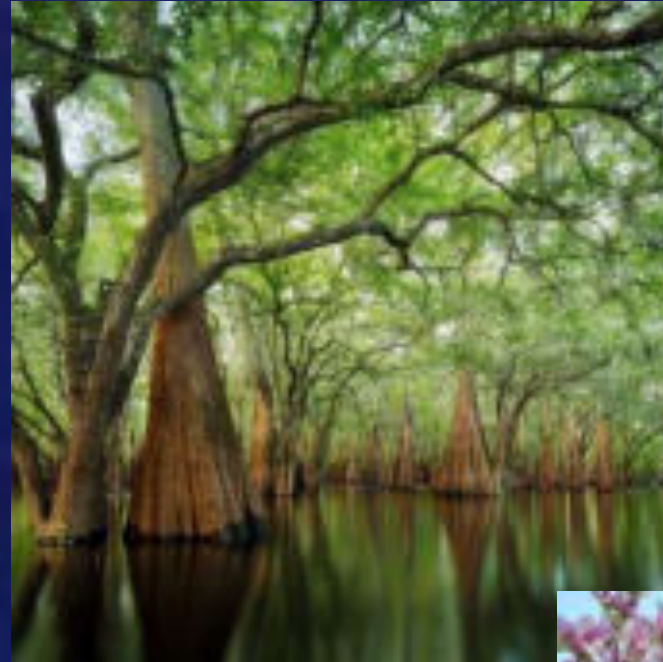
4. Рослинність: численні види сосен (скипидарна, короткохвойна, болотна, озерна, карибська), болотяний кипарис, з листяних порід — дуб, тюльпанове дерево, магнолія

карибська сосна

болотна сосна

**болотяний
кипарис**

магнолія

5. Тварини: барибал, рись, опосум, видра, ондатра, єнот, трапляються великі черепахи і крокодили алігатори

**барибал
(чорний ведмідь)**

великі черепахи

алігатор

СУБТРОПІЧНІ ТА ТРОПІЧНІ ЛІСИ

Перемінно-вологі ліси

1. займають південну частину материка — весь Центральноамериканський перешийок
2. клімат: **субтропічний мусонний**
3. ґрунти — **червоні**

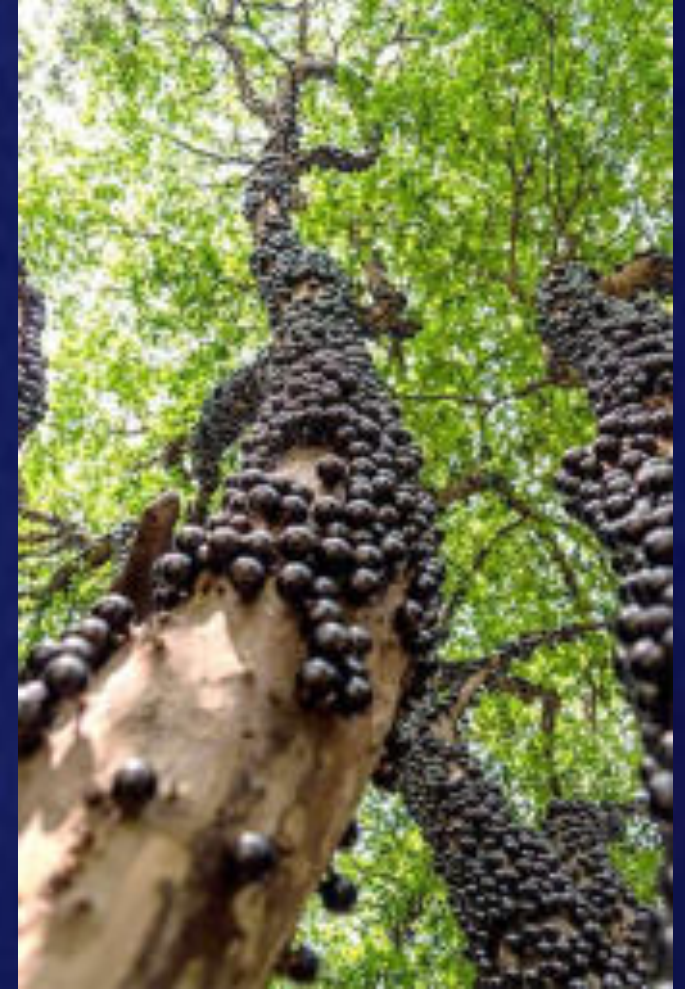
4. **Рослинність:** сейба, бразильське виноградне дерево, бальса

сейба

бальса

виноградне дерево

5. **Тварини:** ягуар, тапір, броненосець, широконосі мавпи, папуги

ягуар

тапір

папуги

броненосець

широконосі мавпи

ОБЛАСТЬ ВИСОТНОЇ ПОЯСНОСТІ

- Вертикальна поясність спостерігається **у Кордильєрах і Аппалачах**
- **кількість** вертикальних **поясів** і їх особливості залежать від **висоти гір** та їх **положення в тому чи іншому географічному поясі**

вертикальна поясність Кордильєр
за паралеллю 39° пн. ш.

РОБИМО ВИСНОВКИ

- **На простягання природних зон Північної Америки істотно впливає рельєф**
- **Зони арктичних пустель, тундри і лісотундри простягаються на півночі материка і вирізняються суворими природними умовами**
- **Найпоширенішими на материку є природні зони помірного поясу — тайги, мішаних та широколистих лісів, лісостепів і степів**

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:

**Заповнити таблицю, вивчити,
опрацювати конспект, прочитати параграф підручника,
підготувати повідомлення «Незвичайні тварини та рослини
Північної Америки»**

